

Združenje za gozdarstvo pri Gospodarski zbornici Slovenije je 6. novembra 2003 organiziralo posveto o Gozdarski politiki zavarovanih območij.

Najbolj razvite države imajo razmeroma visok delež zavarovanih gozdnih površin. Imajo pa v primerjavi z nami manjši delež ohranjenih in malo spremenjenih gozdov. Ali so pristopi v deležih zavarovanih območij glede na to lahko v obeh primerih enaki?

Na taka in mnoga druga vprašanja v zvezi s tem smo želeli na posvetu dobiti odgovore. Vsak udeleženec je pred začetkom posvetovanja dobil Zbornik ob posvetovanju, ki ga je izdalo Združenje za gozdarstvo pri Gospodarski zbornici Slovenije. Posvet smo organizirali kot delo v obliki delavnic, ki so sledile predstavljenim referatom. Po delavnicah smo oblikovali zaključke posvetovanja, ki bodo ena izmed podlag za nadaljnje delo gozdarske in drugih strok na tem področju.

Posvet je bil namenjen gozdarskim in drugim strokovnjakom, ki neposredno sodelujejo v procesu gospodarjenja z gozdovi, tistim, ki drugače sodelujejo pri gospodarjenju s prostorom in seveda tudi ostalim, ki jih dogajanja v gozdovih nepoklicno zanima. Vsekakor je bila to priložnost za pridobitev množice novih informacij.

Posvetu je prisostvovalo 111 udeležencev, ki so glede na število prisotnih zastopali Zavod za gozdove Slovenije, gozdarske gospodarske družbe, Zavod RS za varstvo narave, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, BF - Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Gozdarski inštitut Slovenije, Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna, Kmetijsko gozdarsko zbornico, Triglavski narodni park, JZ Kozjanski park, Kozorog Kamnik in druge.

Posvet sta s pozdravnima govoroma odprla mag. Janez Kopač, minister za okolje, prostor in energijo in mag. Branko Južnič, podpredsednik Upravnega odbora Združenja za gozdarstvo.

Sledile so predstavitve referatov, ki jih s povzetki prikazujemo v nadaljevanju.

1 OSNOVNI POJMI VARSTVA NARAVE IN VLOGA ZAVODA RS ZA VARSTVO NARAVE PRI OHRANJANJU NARAVE

Mojca Tomažič, Matej Petkovšek, Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Celje, Stanetova ulica 6, 3000 Celje, Slovenija

Začetki varstva narave v Sloveniji segajo v 20. leta prejšnjega stoletja. Takrat smo s Spomenico dobili prvi naravovarstveni program. Vse do preloma stoletja je bilo potrebno veliko napora, da bi se varstvo narave osamosvojilo, kar pa je končno uspelo leta 1999 z Zakonom o ohranjanju narave. S tem zakonom sta bila v slovenski pravni sistem vnešena dva nova krovna pojma: biotska raznovrstnost in naravna vrednota. Z zakonom je bil ustanovljen nov pravni subjekt Zavod RS za varstvo narave, ki opravlja predvsem strokovne naloge s področja ohranjanja narave, v okviru tega pa se povezuje tudi z drugimi strokovnimi in upravnimi službami na državnem in mednarodnem nivoju. Z ozaveščanjem javnosti in popularizacijo ohranjanja narave si to področje tako v strokovnih krogih kot tudi v širši javnosti počasi pridobiva vedno večjo vlogo in pomen.

2 POMEN KOMPLEKSNEGA GLEDANJA NA VARSTVO NARAVE

Darij Krajčič, Primož Javornik, Zavod RS za varstvo narave, Cankarjeva 10, Ljubljana, Slovenija

Članek obravnava kompleksnost problematike varstva narave. Pri tem opozarja na nevarnosti enostranskih pristopov. Gozd poleg ekološke in socialne funkcije zagotavlja tudi pomemben obnovljivi naravni vir – les. Les je z energetskega vidika prijazen vir energije, za njegovo predelavo potrebujemo relativno malo energije. Za upravljanje z zavarovanimi območji moramo upoštevati vse zakonske možnosti. Iskanje izgovorov za neuresničitev nekaterih dobrih idej v pomanjkanju proračunskega denarja ni najboljša.

3 MOŽNOSTI ZA VARSTVO NARAVE ZNOTRAJ OBSTOJEČE GOZDARSKE POLITIKE IN ZAKONODAJE

mag. Alenka Korenjak, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Dunajska 58, Ljubljana, Slovenija; **Željko Kramarič**, Kocenova 9, Ljubljana, Slovenija

Analizirani so zgodovinski vidiki varstva narave v Evropi in začetki sonaravnega ravnanja z gozdovi na Slovenskem. Podan je pregled veljavne zakonodaje s področja gozdarstva, varstva narave, varstva okolja in lovstva ter Nature 2000 in kritičen pogled na njihovo izvajanje v praksi. Predlagan je model naravovarstvenih ciljev in metode za njihovo operativno uporabo.

4 SPET ŽAGARJI NA DELU? KOMUNICIRANJE Z INTERESNIMI SKUPINAMI V GOZDARSTVU

mag. Katarina Groznik Zeiler, univ. dipl. inž. gozd., Ciglerjeva 13, Višnja Gora, Slovenija; **dr. Drago Kos**, Fakulteta za družbene vede, Kardeljeva pl. 5, Ljubljana, Slovenija

Kakovostno komuniciranje z interesnimi skupinami v gozdarstvu je pomembno za reševanje konfliktov o gozdu. Konflikti, ki so lahko na zavarovanih območjih močneje izraženi, so za gozdarsko stroko tudi priložnost za predstavitev svoje vloge v družbi in za izboljšanje svojega dela. V prispevku predstavimo nekaj osnovnih načel komuniciranja z interesnimi skupinami. Izpostavimo interesne skupine, ki se kažejo kot pomembni sogovorniki v prihodnje. Na primerih besedil iz tiskanih medijev osvetlimo nekaj načinov komuniciranja o gozdarskih temah. Predlagamo osnovna izhodišča za delo stroke na področju komuniciranja.

5 NATURA 2000 – DEL VSEEVROPSKEGA EKOLOŠKEGA OMREŽJA

dr. Peter Skoberne, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo Dunajska 47, 1000 Ljubljana, Slovenija

Prispevek obravnava širši okvir zamisli ekoloških omrežij v Evropi, zlasti pravno osnovo ekološkega omrežja Evropske unije NATURA

2000, podrobneje predstavlja izbiranja, vrednotenja in opredeljevanja območij, pomembnih za Evropsko skupnost, po merilih Direktive o habitatih ter ukrepe, ki sledijo iz obveznosti evropskih predpisov. Na kratko je povzeto tudi dosedanje delo pri vzpostavljanju omrežja NATURA 2000 v Sloveniji.

6 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V ZAVAROVANIH OBMOČJIH

mag. Živan Veselič, Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, Ljubljana, Slovenija; **Špela Habič**, Zavod za gozdove Slovenije, Vojkova 9, Postojna, Slovenija; **Tomaž Hartman**, Zavod za gozdove Slovenije, Rožna ulica 9, Kočevje, Slovenija

Članek navaja razloge za zavarovanje širših območij ohranjene narave v sodobnem svetu, opisuje gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji, ki ima skrb za ohranjanje gozda in narave vgrajeno v delo z gozdom ter navaja bistvene prvine dela z gozdom za poudarjeno skrb za gozdove in naravo v širših zavarovanih območjih.

7 PRIDOBIVANJE LESA V ZAVAROVANIH OBMOČJIH

Franci Furlan spec., Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje za gozdarstvo, Dimičeva 13, 1000 Ljubljana, Slovenija

Furlan, F.: Pridobivanje lesa v zavarovanih območjih. V slovenščini, cit. lit. 6.

Slovenija mora v skladu z evropskimi naravovarstvenimi direktivami povečati delež zavarovanih območij. K temu bi prispevala tudi Uredba o Regijskem parku Snežnik.

Delež zavarovanih območij v Sloveniji se povečuje. Glavne omejitve pri pridobivanju lesa, ki izhajajo iz Osnutka Uredbe o Regijskem parku Snežnik, se nanašajo le na ožja zavarovana območja, ki so bila zaščitena že v preteklosti. Omejitve izven teh površin je malo in niso takega značaja, da bi pomembno vplivale na gospodarnost izvajanja procesa pridobivanja lesa. Izkušnje izvedenih sečenj na nekaterih zavarovanih območjih kažejo, da je največ problemov posledica neusklajenosti med neposrednimi subjekti gospodarjenja z gozdovi predvsem zaradi strokovnih razhajanj in odsotnosti skupnih ciljev.

8 "VARSTVO NARAVE ALI TURISTIČNA ZANIMIVOST" – O USPEŠNOSTI ZAVAROVANIH OBMOČIJ PRI OHRANJANJU NARAVE

dr. Hubert Zeiler, Steirische Landes Jagerschaft, Schwimmhulkai 88, Graz, Osterreich

Kar zadeva probleme posameznih vrst, na primer gozdnih kur, evropska strategija Natura 2000 ni uspešna pri izvajanju svojega cilja ustvariti evropsko mrežo zavarovanih območij. Za te vrste je gospodarjenje z gozdovi izjemnega pomena tudi zunaj zavarovanih območij. Čeprav Natura 2000 privlači turizem, ostaja odprto vprašanje, ali je turizem primerno spodbujati kljub pomanjkljivemu znanju o motnjah in drugih vplivih, ki jih povzročata. Varstvo narave in sonaravni razvoj namreč nista le znanstveni, ampak tudi politični temi.

9 RAZPRAVA

Na podane referate je sledila razprava. Ta je pokazala zelo različne poglede, bila pa je kratka. Dejansko je nakazovala poudarjanje interesov organizacije iz katere je udeleženec razprave izhajal. V njej smo tako slišali utemeljitve za ustanavljanje posebnih zavodov za upravljanje s parki, potrebi po vsesplošni zaščiti velikih površin kot tudi pristopih za povečanje učinkovitosti pri gospodarjenju z gozdovi. In seveda temu nasprotna ali manj naklonjena mnenja.

Drugi del posvetovanja smo izvedli v obliki delavnic. Te so bile oblikovane na podlagi teritorialne pripadnosti le na papirju. Drugače pa smo skupine oblikovali slučajnostno tako, da smo iz seznama prijavljenih v isto skupino uvrstili vsakega četrtega po vrstnem redu. Tako so nastale zelo mešane skupine tako po geografskem kot po organizacijskem poreklu. To je bil tudi naš namen. Pričakovali smo vso različnost pogledov, ki se je pokazala že v razpravi opravljeni po predstavitvah referatov. Glede na to so bile tako oblikovane skupine primeren način za uskladitev različnih interesov znotraj skupine. Rezultate delavnice so v naprej zbrani moderatorji (mag. Živan Veselič, Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, Ljubljana, Slovenija; Edo Goričan, Gozdno gospodarstvo Maribor, Tyrševa 15, Maribor, Slovenija; Aleš Ocvirk, Zavod RS za varstvo

narave in mag. Črtomir Vilhar, Grča Kočevje, Kočevje, Slovenija) predstavili na plenarnem delu posveta.

10 ZAKLJUČKI IN UGOTOVITVE POSVETOVANJA

Podane prispevke, razpravo in rezultate delavnic lahko strnemo v naslednje zaključke in ugotovitve:

– Želimo si varovano okolje, ohranjene habitate in takšne predati naslednjim generacijam. Zato želimo pri varovanju aktivno sodelovati tako v pripravi aktov in izhodišč za izdajo zakonov kot pri izvajanju ukrepov za ohranjanje različnih ekosistemov.

– Lesu, kot naravni dobrini in obnovljivemu viru, se ne smemo odpovedati, ampak ga pri oblikovanju zavarovanih območij vključiti v cilje, ekonomske učinke pa uporabiti tudi za upravljanje zavarovanih območij. Sonaravnost gospodarjenja pri tem ni ovira, saj ne pomeni gozd prepustiti naravi ampak gospodariti z njim na način, ki je blizu naravnemu razvoju.

– V RS gospodarjenje z gozdovi temelji na trajnostnem in sonaravnem razvoju gozdov, zato je pri varovanju območij potrebno pozornost posvetiti predvsem negozdnim površinam. Nesprejemljivo pa je upadanje sredstev, ki jih država letno namenja za odkup gozdov.

– Osnova neproblematičnega življenja parka je gospodarska podlaga in ne konzervacija območij. Če bi omejitve pri rabi zemljišč (gozdov) povzročile neekonomičnost pridobivanja lesa v njih, bi bila s tem povzročena škoda ljudem, ki živijo v parkih. Zato brez lokalne, regijske in družbene podpore ni pričakovati pozitivnega učinka »parkovništva« in samega upravljanja s parki.

– Glede na tradicijo slovenskega gozdarstva in gozdnatost Slovenije so za upravljanje parkov, kjer je gozd prevladujoča prvina zagotovo najbolj primerni dosedanja udeleženci gospodarjenja z gozdovi. Nesmiselno je ustanavljati nove zavode. Potrebne so le ustrezne kadrovske okrepitve obstoječih gozdarskih institucij ali družb. Tudi smiselna uporaba koncesije je eden izmed primer-nih načinov za upravljanje.

– Zunanji pogled, ki ga je podal dr. H. Zeiler kaže, da smo na pravi poti. »Natura«, kot se je izrazil že imamo in ne bo naj bojazni, da prinaša

zastoj razvoja, ker ne pomeni konzervacijo, temveč »birokratsko« formalno pokritje obstoječih razmer, ki v naši deželi, predvsem v gozdnati krajini že vladajo.

– Konfliktnost mnenj, ki so neizogibna prvina vsake človekove dejavnosti, je potrebno najprej uskladiti znotraj posameznih strok (gozdarstva oz. naravovarstva) v stroki, šele nato pa se soočiti z javnim mnenjem.

– Kriznemu komuniciranju v javnosti se je potrebno izogniti s pravočasnim obveščanjem javnosti z nameravanimi ukrepi in posegi v okolje, hkrati pa je potrebno režime opredeliti dovolj natančno, da ne bodo predmet razsojanja skrajnežev. Ljudje se razglasitve varovanih območij

ne smejo bati ampak čutiti priložnost za lasten razvoj.

Na koncu se je vodji projekta, referentom, vodjem delavnic, razpravljavcem in vsem ostalim udeležencem zahvalil sekretar Združenja za gozdarstvo. Organizacija takega posvetovanja zahteva sicer veliko dela. Številna udeležba pa kaže, da je način dela pri obravnavi takih in podobnih problemov primeren. Hkrati pa s številno aktivno udeležbo omogoča solidne zaključke in usmeritve pri delu v bodoče.

Franci FURLAN Spec., univ. dipl. inž. gozd.
Gospodarska zbornica Slovenije,
Združenje za gozdarstvo,
Dimičeva 13, Ljubljana, Slovenija